

Sygn. akt III AUa 428/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Jadwiga Radzikowska SSA Agata Pyjas - Luty
Protokolant:	st. sekr. sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. D. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy A. D. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 listopada 2011 r. sygn. akt VIII U 1475/11

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 428/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie **A. D. (1)** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 21 lipca 2011 r. odmawiającej mu prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca A. D. (1), ur. (...), z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu 21 czerwca 2011 r. i nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. Jego staż ubezpieczeniowy, niekwestionowany przez organ rentowy, na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 32 lata, 10 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych (z czego nieskładkowych 1 miesiąc i 29 dni) w tym 11 lat, 2 miesiące i 28 dni pracy w szczególnych warunkach. Nadto od dnia 1 marca 2001 r. do chwili obecnej, a więc zarówno w dniu złożenia wniosku o emeryturę, jak i w dniu zamknięcia rozprawy, wnioskodawca pozostaje w zatrudnieniu w (...) S.A. z siedzibą w D. i nie rozwiązał stosunku pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy powołał się na treść przepisu art. 32 i art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) i wywiódł, że prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., będącym pracownikami, którzy w dacie złożenia wniosku o przyznanie emerytury osiągnęli wiek emerytalny wynoszący 60 lat, nie przystąpili do Otwartego Funduszu Emerytalnego (albo złożyli wniosek przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE) oraz rozwiązali stosunek pracy, jeśli na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadają zatrudnienie wynoszące co najmniej 25 lat (dla mężczyzn) oraz udowodnili 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Tymczasem wnioskodawca do chwili obecnej pozostaje w zatrudnieniu. Nie spełnił zatem jednego z przewidzianych dla nabycia prawa do emerytury w trybie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, warunku w postaci rozwiązania stosunku pracy i nie było potrzeby badania, czy w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach zatrudnienia (tj. od dnia 19 października 1970 r. do 9 czerwca 1973 r., od dnia 19 października 1991 r. do 30 czerwca 1995 r. i od dnia 1 lipca 1995 r. do 31 grudnia 1998 r.) wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach. W konsekwencji uznał Sąd Okręgowy, że decyzja odmawiająca mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach była prawidłowa i odwołanie oddalił.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wywiódł wnioskodawca A. D. (1). Zaskarżając go w całości zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 32 i art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r. Nr 8 poz. 43) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu prawa do emerytury, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelujący zakwestionował trafność zaniechania zbadania przez Sąd pierwszej instancji czy w ramach spornych, nieuznanych przez organ rentowy, okresów zatrudnienia nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach uprawniających do emerytury w trybie art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W ocenie apelującego Sąd pierwszej instancji miał obowiązek przeanalizować i tą kwestię, albowiem posiadanie co najmniej 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach jest jedną z przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Dopiero w razie stosownych ustaleń prowadzących do zmiany stanowiska organu rentowego mógłby się zdecydować na rozwiązanie stosunku pracy i przejście na emeryturę. W przeciwnym wypadku pozostał by bez środków do życia w okresie oczekiwania na rozpatrzenie jego wniosku o przyznanie emerytury i ewentualnego odwołania z powodu kwestionowania przez organ rentowy zaliczenia spornych okresów zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz wywody prawne odnośnie interpretacji art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), które w całości przytoczył, tak więc nie zachodzi potrzeba ich powtórzenia.

Należy jedynie podkreślić, że dla ubezpieczonego urodzonego po 31 grudnia 1948 r. będącego pracownikiem warunkiem nabycia prawa do wcześniejszej emerytury w trybie powołanych art. 32 w zw. z art. 184 oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r. Nr 8 poz. 43) jest nie tylko osiągnięcie wieku wynoszącego 60 lat (dla mężczyzny), nie przystąpienie do OFE (lub stosowny wniosek, za pośrednictwem Zakładu, o

przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE na dochody budżetu państwa), posiadanie na dzień 1 stycznia 1999 r. zatrudnienia wynoszącego co najmniej 25 lat, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych, ale także – w przypadku ubezpieczonych będących pracownikami – rozwiązanie stosunku pracy. Zatem w przypadku pozostawania przez ubezpieczonego ubiegającego się o wcześniejszą emeryturę w stosunku pracy, emerytura uzależniona jest od jego rozwiązania. Przy czym jedynie kumulatywne spełnienie wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia uprawnień emerytalnych wskazanych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uzasadnia nabycie prawa do tego świadczenia. Oznacza to, że ci ubezpieczeni, którzy osiągną wiek emerytalny i są pracownikami, dodatkowo muszą rozwiązać stosunek pracy – art. 184 ust. 2 cytowanej ustawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, LEX nr 1125267, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06, OSNP 2007, Nr 13-14, poz. 199 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269 i z dnia 6 grudnia 2007 r., I UK 132/07, LEX nr 621798).

Tymczasem w przypadku wnioskodawcy A. D. (1) nie został spełniony ów wymóg rozwiązania stosunku pracy, albowiem od dnia 1 marca 2001 r. nieprzerwanie pozostaje w zatrudnieniu w (...) S. A. w D..

Skoro zaś w przypadku pozostawania w stosunku pracy emerytura w obniżonym wieku w oparciu o art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uzależniona jest od jego rozwiązania, to już z tej przyczyny wykluczone było przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury. W konsekwencji bezprzedmiotowe było badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie wnioskodawcy prawa do tego świadczenia (w tym posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach) skoro do nabycia uprawnień emerytalnych konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek kumulatywnie.

Zwrócić uwagę należy, iż w myśl art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, albowiem prawo do świadczenia powstaje ex lege (a nie z mocy decyzji organu rentowego) w dniu spełnienia ustawowych warunków (zob. przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 136/00, OSNAPiUS 2002, nr 18, poz. 441). Wówczas też, na wniosek osoby uprawnionej, organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu prawa do świadczenia emerytalnego. Zaś niespełnienie przez pracownika ustawowych warunków koniecznych do przyznania świadczenia powoduje wydanie decyzji odmownej. Nierozwiązanie stosunku pracy powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych. Odmowna decyzja organu rentowego była zatem prawidłowa. Sąd pierwszej instancji, po ustaleniu, że A. D. (2) nie rozwiązał stosunku pracy, nie miał obowiązku prowadzenia postępowania celem ustalenia spełnienia pozostałych przesłanek wymaganych do przyznania świadczenia. Wyrażona w art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS norma konkretyzuje przesłanki nabycia prawa do emerytury i wyklucza stan, gdy bez spełniania jednej z normatywnych przesłanek strona będzie dochodziła ustalenia prawa do emerytury niejako na przyszłość (w przypadku wnioskodawcy – po mającym dopiero nastąpić rozwiązaniu stosunku pracy). Ponadto prowadzenie postępowania dowodowego w celu zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach zakwestionowanych przez organ rentowy okresów pracy wnioskodawcy, w szczególności zaś przesłuchiwanie świadków, prowadziłyby do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania, które i tak nie mogłoby spowodować wydania orzeczenia o innej treści, niż to, które zapadło w dniu 30 listopada 2011 r.

Wobec naprowadzonych rozważań Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a apelacja bezzasadnie zarzuca zaskarżonemu rozstrzygnięciu naruszenie prawa materialnego i procesowego, dlatego też na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.